

„גויה! גוי! גויים!“ ניסרו הצעקות בחלל,

הרות של העולים עצמם. „עליהם ארצה של הנשים הללו אינה רצויה מבחינה דתית, לאומית ובטחונת כאחד“, הוהיר הצופה. אם, בכל זאת, אין אפשרות למנוע את זה, יש להקפיד מאד, שכל הנשים הללו יתגייסו. „אנו מוכרחים להיות בטוחים, שהבנות שלנו לא יתחתנו בעתיד עם בנות של גויים.“ את הנשים המסרבות להתגייס יש להפריד, יחד עם ילדיהם, מהציבור היהודי קבע בהדגשה ורהפטיג. אחרי כך בא תור הביצוע. הארץ מיום 28 ביולי 1957 הודיע שגשולו לריכוזי הילדים צוותות של „אינטלקטואלים דתיים“, לשם תעמולה בין העולים.

★★★

„תפנו! תפנו! גויה!...“

בזרת התעמולה של „האינטלקטואלים הדתיים“ נראתה כדלקמן:
כמה שבועות אחרי בואה של משפחת שקלרסקי לבית-שמש באו לעיירה תלמידי דים מאות הישיבות הירושלמיות. הלכו מן בית לבית, חיטטו בחיים הפרטיים של הילדים, אשר עדיין לא ידעו באיזה עולם הם נמצאים. שיכנעו ואיימו. את הנריק שקלרסקי פגשו ברחוב, וניהלו אהו שיחה כזאת.

„מאיזו ארץ בא היהודי?“
„היהודי בא מפולין.“
„היהודי יש לו ילדים?“
„יש.“
„גם בנים?“
„כן, גם בנים.“

איך נבנית המלדה! ואילו בחיים זה התבטא ב-129 או 80 לירות לחודש. למשפחה.

גם ב-80 לירות לחודש לא מתים מרעב. במיוחד לא בבית-שמש. כל אחד חי כך, אולם לא ידעו היה עוד יותר גרוע. ניספו לטעם הלוחש ולעבודת-הדחק, סבלו גם מן מילים ומאבנים.

קורסכל בא המילים: גויה, גוי, גויים! אחר כך האבנים; בחלונות, בדלתות, בראש.

ביפו, בין חנויות בית-המכס התורכי, אחרי שגם רבות, עוד התעוררה יאסיה הקטנה בלילות, בצעקות: „אמא, אמא, הן לדים זורקים אבנים! אמא, אבנים, אבנים!“

★★★

טחנת הגזע בסכנת!

אבנים הוכנו זמן רב לפני שמשפחת שקלרסקי באה לבית-שמש. כשיהנריק ואננה שקלרסקי עוד ארוז את מטעם הדל בירושלב שבפולין, והתכוונו לנסיעה לארץ היעודה.
ביד ביוני 1957 התקיימה בירושלים, ב-

עניי

ילדים

„הבנים נמולו?“
„לא, לא עשו להם ברית-מילה.“
„אז צריך לעשות להם ברית-מילה מהר, בל זה לא יכולים להיות יהודים!“
„לא, אני לא רוצה לעשות להם ברית-מילה. אשתי לא יהודיה. היא פולניה.“
„מה גויה? תפנו! תפנו!“ ירק בגועל אינטלקטואלי הדתי.

„גויה! שתלך מכאן, שתתלק יחד עם הממזרים שלה! תזרוק אותה. אהה בישראל, קח לך אידישה טוכטר.“

★★★

גיהנום

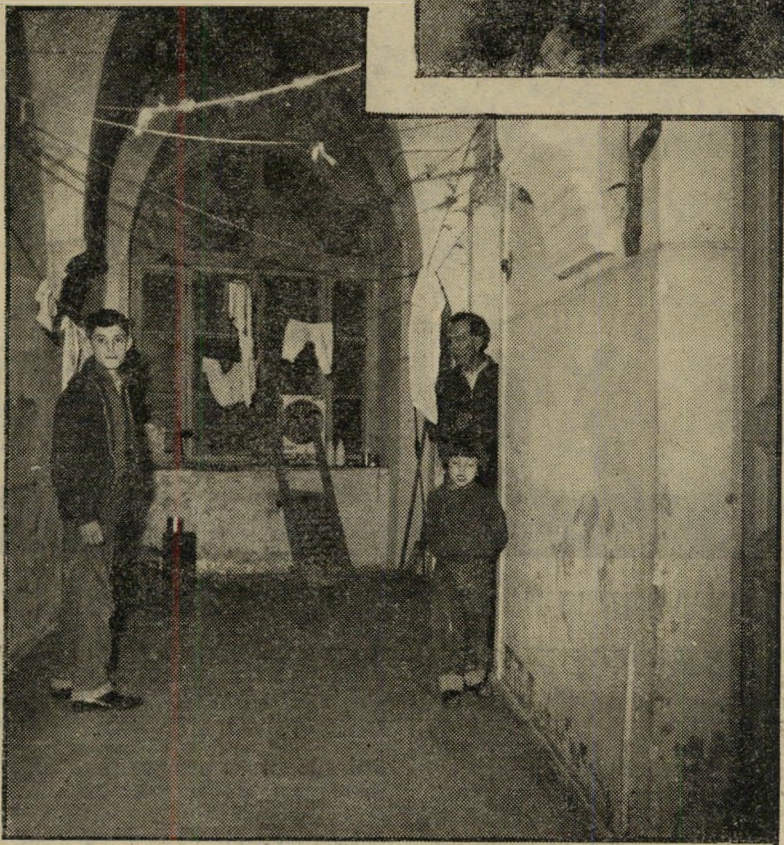
למחרת התחיל הגיהנום. כך הוא נראה:
אננה: „יום אחד התאספה קבוצה של פרחחים. התחילו לזרוק אבנים. צעקו שתי ליתי בבית צלב. צלב בכלל לא היה, לכן פתחתי את הדלת ואמרתי להם להיכנס ר לראות. אבל להיכנס הם לא רצו, רק לזרוק אבנים. אז אני התרגזתי ואמרתי: אם כבר אני סובלת בגלל צלב, אז באמת אתלה איתו בבית.“

„הילדים הלכו לבית-הספר, חזרו מוכים עד זוב דם. אותו הדבר למחרת, וגם ביום השלישי. לכן הפסקנו לשלוח אותם לבית-הספר. במשך שלוש שנים הילדים לא למדו. רק בשנה שעברה, כאשר עברנו ליפו, התחילו ללכת לבית-ספר נוצרי. מיכאל הוא בן 15 והולך רק לכיתה ד.“

מיכאל: „קשה לי מאד עם עברית, כי כל הזמן לא למדתי. בבית מדברים פולנית, ועם הילדים לא דיברתי בכלל.“

אננה: „שלחתי את מיכאל פעם להביא נפט. מחלקת-הנפט אמר לו שימכור לו נפט רק אחרי שיוביל אותו דרך כל בית-שמש ויצעק שהוא גוי. הילד חזר בלי נפט.“
הנריק: „הלכתי פעם לסדר משהו בסוכר. כנתי. אמר לי ברון, המנהל: אתה חושב שאם תלוי אצל מישהו צלב בבית, או הוא לא יכול כבר להתגרש מאשתו?“

אננה: „היתה שם משפחה אחת מרומניה, גם היא מעורבת. רצינו שיתנו לנו דירה באותו בית. היו שם בתים של שתי קומות, ארבע דירות בכל אחד. אנחנו היינו חיים טוב עם המשפחה ההיא. הנריק היה גודר את החצי שלנו בגדרתייל גבוה, שלא יוכלו לזרוק אבנים עלינו.“
„כאשר עברנו בשנה שעברה ליפו, הלכתי עם יאסיה לגן — גן ליד בית-הספר הצרפתי. כאשר נכנסנו, תפסה אותי היל-

מגיהנום לחורבה

משפחת שקלרסקי ברחה מבית-שמש, שם סבלה רדיפות במשך שנים, עברה לגור בחורבה בשטח הגדול ביפו. בתמונה למעלה: הבן פטר, אשר נולד כבר בארץ, חובק בידו אמו הנוצרית.

תגע מגעוגועים אחרי טיפת ירק. הבתים, הדבוקים למורד ההר, נראים כאילו צמחו מהסלע. יתכן כי הסלעים והשמש מוציאים מהאדם את הלב.

אבל בין הצוקים אפשר עוד לחיות, אילו אפשר היה לאכול אותם. ובשנת 1957 עבד בבית-שמש רק בית-הרושת למלט. 150 מועסקים מבין 7000 תושבים. השאר — עבודות-דחק. עשיית מדרגות בהרים ושתיית עצים לאורך הדרך לירושלים, כדי לשמח את לבם של תיירים אמריקאים: ראו

עזבו את פולין, כי לא רצינו שהילדים יסבלו. כי מיכאל בא פעם הביר קוראים אחרי זייד מזוהם? אחרי זה באנו לישראל. כאן בא מיכאל ושאל: אמא, מה זה גוי? ולאחר זמן-מה כבר לא שאל כלום. הוא כבר ידע. אבל מכאן לא ניסע עוד. כבר אין לאן!“ כך אמרה אננה שקלרסקי.

„כאן התחנה הסופית. הלאה לא אוזו. פעם אחת ניסעתי, זה מספיק. אבל את הילדים לא אתן להם, לא אתן. כי אינני רוצה שיהיו יהודים. אחרי כל מה שעברתי...“ אמרה יגינה וילברגר.

„שמעון רוצה לברוח מפה. הוא אומר שהוא הכניס אותי לבוכן, והוא יוציא אר תי ממנו. אבל אני לא רוצה. בגלל יורם וחווה, כי חווה היא כבר עברית. ואם מישהו קורא לה גויה — אני נותנת בשר גיים!“ אמרה דנוטה טנבאורם.

אלא שלא כל אחד מתווק מעמד. יש חוקים יותר, ויש חלשים יותר. מרינה גרינברג לא החזיקה מעמד. איך שהוא עמדה במבחן הקלילות ובמיבחות הילדים. אבל כאשר התעללו באברמציץ שלה, בבית הספר של מטולה — נשברה. היא שכנה אז במיטה, וכך נשאר במיטה שלוש שנים. אבל התשובה היתה בוישקלה 40 ק"ג. לקחו אותה לבית-חולים רמב"ם בחיפה, ומחלקת הפסיכיאטריה. סטניסלבה גם היא לא החזיקה מעמד. אחרי אחת התגרות עם השכנה, ברחת ל בדה מנהריה לתל-אביב. היה ערב, ובתל-אביב לא הכירה איש. הלכה לתחנת משטרה וסיפרה את כל הפרשה ביקשה רשות לישון שם לילה אחד, אבל התשובה היתה שהמשטרה איננה בית-מלון. שתלך לכמרים. הלכה, אבל לא לכמרים, אלא לשפת-הים, ושם חתכה לה את התרידים.

ואילו משפחת פוגל עזבה את הארץ. נסעו לאוסטרליה, כמה חודשים אחרי שמי שהו צייר על ביתם צלבים.

★★★

אבנים, אבנים, אבנים...

משפחת שקלרסקי באה לבית-שמש באוגוסט 1957.
בבית-שמש בחורש אוגוסט אפשר להש-